

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibvs Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

25. De collatione beneficij, quam concessionem seu collationem
præbendæ vocant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

in certo Oratorio, aliove loco sacro, aut in certo altari facrum faciat, debeat beneficiarius eo in loco, vel altari sacrificare? Respondeo debere: siquidem iusta est patroni voluntas, qui eum locum, vel altare delegit, ut frequenter, coleturque. Sed quid si beneficiarius legitime impeditur, ne eo in loco, altariue sacrificet: debet in alibi sacris operari, an vero à re divina facienda penitus abstinere? Respondeo, eum debere in alio loco, vel altari sacrificare: alioqui enim fundator debet sibi suffragiis & audaretur, verisimilius est ipsum hoc maluisse, quam ut nullam sacrificaretur. Quares item, An si beneficiarius absque iusta, & legitima causa alibi sacrificet, non solum peccet, sed etiam compensare omnia sacra debeat? Ratio dubitandi est, quia aliis in locis sacrificando, non videtur fundatorem debetis suffragiis fraudasse. Respondeo, compensationem illi esse faciendam, quia suo muneri, & officio non satisfecit; ac proinde, quod debebat non soluit, debebat enim designato loco, vel altari cultum. Item, debebat eo in loco sacra facere, ut alii quoque excitarentur ad preces in eo loco fundendas.

Octavo quaeritur, An si beneficiarius, vel Cappellanus ter, vel quater per seipsum in hebdomada offerre, & immolare debeat, & per seipsum commode in certa hebdomada praestare non possit, per alium id facere in eadem hebdomada debeat, An vero potius id in aliud quodpiam tempus iuste reiciat? Respondeo, non videri voluntatem patroni, ita restringendam, ut ad unum tantum sit beneficiarius eligendus: quare si per seipsum commode id solvere non queat, verisimile videtur, ut possit, vel in aliud tempus differre, vel per alium in illa hebdomada sacrificare. Nam ex vna parte fundator fortassis beneficiarii fidem, pietatem, & diligentiam exiebat, & tunc tunc foret, ut beneficiarius id per se ipse praestaret, quamvis in aliud tempus reiectum: ex altera vero parte, fortassis idem fundator postulabat, ut quam citissime beneficiarius debita sacrificia expediret, & tunc sine dubio melius id per alium sacerdotem in eadem hebdomada faciendum curabit.

C A P. XXV.

De collatione beneficiorum, quam concessionem, seu collationem praebendae vocant.

EST in iure titulus, de concessionem praebendae. Agit de hac re, Rebuffus in Concordatis tit. de collationibus, Cosmas in Pragmatica sanctione, sit. de collationibus. Sciendum est, beneficia in iure, dici proprie conferri, cum libera ordinarii voluntate Clericis quos ipse voluerit, conceduntur, videlicet nulla à Clericis electione, vel postulatione, aut ab ipsis patronis nominatione praemissa Collatio igitur vulgo, & à iuris Pontificii inter precibus accipitur pro donatione beneficiorum vacantis liberaliter facta. nam donatio in iure dicitur, cap. ult. de officio Vicarii, in 6. cap. Propositus. c. Quia diversitatem, c. Cum nostris, c. penultimo. de concess. praebendae. Aut Motu proprio concedentis: aut ad petitionem impetrantis. c. Si motu. c. Si tibi. de praeb. in 6.

Ex quo fit, ut beneficia in iure, triplicis generis repantur: Alia sunt electiva, quae videlicet per electionem dantur: alia collativa, hoc est, nullo iure patronatus affecta: & idcirco haec cum Clericis dantur, dicuntur conferri: alia vero non libera, hoc est, quae non nisi praemissa patronorum nominatione donantur, & proinde sunt quasi patronis obligata, quia ipsis ius patronatus imponitur.

Primo quaeritur, Cuius sit beneficia conferre? Respondeo, in primis, solum Romanum Pontificem habere plenum ius ubique beneficia conferendi, cap. 2. de praeb. in 6. Clem. 1. ad finem, ut lite pendente: quia, siue sint electiva, siue iuri patronatus subiecta, siue talia, ut ius ea conferendi, ad locorum ordinarios spectet, potest Pontifex & iuri electorum & patronorum, & ordinariorum derogare, ut patet ex regulis Cancellariae. Potest & beneficia antequam vacent, suae potestati reservare, ita ut ea inferiores loco-

rum ordinarii conferre non possint. Potest etiam vacantia beneficia promittere, ita ut ius ad ea concedat, cap. 2. de praeb. in 6. Glossa cap. ult. q. 3. quod ordinarii inferiores minime possunt, ut statim dicemus.

Item potest beneficia in toto terrarum orbe constituta conferre, c. Cuncta per mundum, q. 3. & colligitur ex c. 2. de praeb. in 6. c. Clem. 1. ut lite pendente, & tradit Abb. in cap. quia diversitatem. de concess. praeb. neque tantum simpliciter, sed etiam sub conditione: nec tantum in perpetuum, sed etiam ad tempus dare potest, cap. Si gratioso, de rescriptis in 6. c. Veniens de filio presbytero. c. Pastorum, 7. quaest. 1. & Glossa in illis capitulis.

Secundo quaeritur, An possit generale Concilium beneficia conferre? Respondeo Selua par. 2. de benef. q. 2. posse: quia ibi adest Romani Pontificis potestas: neque enim legitimum Concilium generale est, nisi Papa praesit, c. Nullus, dist. 17. c. Dudum, 3. q. 9. sed à Papa auctoritatem & robur accipit, c. Significasti. de elect. ergo si solus Papa beneficia confert, quid nisi Concilium eius auctoritate fulsum, c. Cum in cunctis. de elect. hoc locum habet, quando necessitas urget, nec possit aliter provideri Ecclesiae vacanti, aut commode differri non possit. Selua loco citato.

Tertio quaeritur, An sede vacante, penes collegium Cardinalium sit ius beneficia conferendi? Respondeo, minime. Clem. ne Romani, §. 1. de elect. Etenim conferendi beneficia potestas est iurisdictionis, at quae sunt Pontificiae iurisdictionis, ad collegium Cardinalium, viduata Ecclesia Pontifice non transeunt.

Quarto quaeritur, An Romani Pontificis in urbe vicarius possit beneficia communi iure conferre? Barbatus in tract. de praesentia Cardinalium in praed. 2. partis, sentit posse concedere, si Cardinalis sit; sed minus: & probare contendit, ex l. Vicarius, ff. de legationibus, ubi Vicarius dicitur legatus, sed legatus potest beneficia conferre, ergo & Vicarius Cardinalis. Sed verius puto, quod docet Bal. in leg. Aliquando, ff. de officio proconsul. & legat: quem auctorem sequitur Rebuffus in praesentia beneficiorum, in forma Vicarii Archiepiscopi, n. 64. Vicarium Papae, etiam Cardinalem beneficia conferre non posse ratione muneris & officii quo fungitur, nisi ei expressim id iuris Papa concesserit. Nam Vicarius Papae, est Vicarius eius tanquam urbis episcopi, non ut totius Ecclesiae pastoris: at ut Vicarius in urbe, iurisdictionem extra non habet. Ergo nequit beneficia conferre quae sunt extra urbem: nec potest etiam ea conferre beneficia, quae sunt in urbe: nam eadem est ratio Vicarii Papae in hac parte, quae in Vicariis aliorum episcoporum. Sed Vicarius episcopi conferre non potest, c. ult. de officio Vicarii in 6. ergo nec Vicarius Papae. Et lex illa intelligitur de aliis legatus, non de Vicario Rom. Pont.

Quinto quaeritur, An Cardinalis presbyter, vel Diaconus possit aliqua beneficia iure conferre? Respondeo, Ioannem Monachum dixisse, testa Ioan. Andrea in c. 1. de maioribus in 6. Cardinales quamvis non episcopos, sed presbyteros, vel diaconos episcopale ius, & potestatem habere in Ecclesiis suorum titularum. Idem docent Antonius, Abbas, & Felinus in cap. Haec quae de maiori. c. obed. & Dominicus in cap. 1. de maioribus c. obed. in 6. ait, eos habere ius instituendi, & destituendi in suis Ecclesiis. Extat (ut verbis Felini utar) c. His quae nu. 1. de maioribus c. obed. amplissimum prius legum Cardinalibus à Papa concessum, ut libere possint conferre omnia beneficia Ecclesiarum, quas vel iure tituli, vel commendationis habent, non obstantibus expectatiis, neque reservationibus, nisi vacent in curia: nec de illis disponit Papa, nisi expressus Cardinalis consensus accedat. Hoc autem locum habet, servata reg. 7. Cancellariae, quae sic habet: Item reservant dispositioni suae generaliter quoscunque Canonicius praebendae, & dignitates, personatus & officia, in Principibus Apostolicarum, S. Ioannis Lateranen. ac B. Mariae maioris de urbe Ecclesiarum: necnon ad collationem, provisionem, & praesentationem seu quamvis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium à Romana Ecclesia absentium reservationem suorum Episcopatum, Cardinalatus, & ipsorum

Cardinalium titularum spectantia, quamdiu absentia sua duraverit, Canoniciatus & Præbendæ, Dignitates, Personatus, Administrationes, vel Officia, ceteraque beneficia Ecclesiastica cum cura, vel sine cura, vacantia, & antea vacatura tam in eadem urbe, quam in Ecclesiis, Ciuitatibus, & diocesisus dictorum Episcoporum consistantia. Hæc ibi. Locum habet hæc regula quando Cardinalis à curia Rom. sine Papæ consensu abest.

Extat alia quoque Clementis VII. Constitutio, quæ incipit: Sanctissimus in Christo Pater: in qua Cardinalibus, qui ipsius Papæ consensu à curia Romana absunt, ampla conceditur facultas conferendi beneficia, siue regularia sint siue secularia, siue cura animarum coniuncta, siue seculæ, quæ ad eorum aut iure, aut consuetudine dispositionem pertinent, tam ratione suorum titularum, quam Cathedralium, aut Metropolitanarum Ecclesiarum, quibus eos præesse contigerit. Et ratione item aliarum Ecclesiarum & monasteriorum, etiam Consiistorialium, Primatiuum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, quæ ex concessione, vel dispensatione Apostolica inuolunt, vel commendam, vel administrationem habuerint vel quocumque alio titulo obtinuerint. Sic ibi. Sensus huius constitutionis nos iam supra tradidimus. Rogabit aliquis, An Cardinalis iure communi, proprio, aut ordinario conferat beneficia sita in Ecclesiis sui Tituli? Respondetur, minime: nam Papa cum sit verus episcopus, & tituli Cardinalium Diaconorum, & presbyterorum sint in urbe, ad ipsum Papam iure ordinatio pertinet ius conferendi beneficia omnia, quæ sunt in Ecclesiis urbis. Concessit tamen ipse Papa Cardinalibus, ut conferant beneficia suorum titularum.

Sexto quaeritur, An Romani Pontificis legatus à latere, iure beneficia conferat? Respondetur, eum posse beneficia in provincia sibi delegata conferre, cap. 1. de officio legati in 6. Potest item beneficia vacatura sibi referuare: ita ut cum deinde vacauerint, nullius loci ordinarius inferior ea conferre possit, uti tunc, cum vacauerint, ipse legatus à latere conferat. c. Presenti, de officio legati in 6. Sed eam referuationem geminare nequit: dumque ea pendet, alteram in eadem Ecclesia, vel diocesi facere non debet, eod. c. Et in proximis dictis, ea tamen finita, aliam facere iure potest: dummodo prioris quæ executionem foret est, faciat mentionem, Glossa eodem in c. Presenti præallegato. Nequit tamen legatus cuiuspiam ius ad beneficia vacatura concedere, cap. dilectus, l. de præben. c. Nulla, c. Relatum, c. Ex tenore, de concess. præben. Sed cur iura legato concedunt, ut possit beneficia vacatura sibi referuare, quæ tamen denegant potestatem ius ad ipsa vacatura alicui conferendi? Respondetur, longe aliquid esse referuare sibi legato aliquid beneficium vacaturum, ne ordinarius inferior conferat; ac ius alicui ad illud vacaturum concedere. Nimirum per referuationem huiusmodi, nulli Clerico ius tribuitur: ac proinde nulli datur occasio captandæ, optandæve mortis: nec ipse legatus impeditur, quo minus beneficium cum vacauerit, cui voluerit Clerico conferat: cum vero datur ius alicui ad beneficium vacaturum, offertur captandæ optandæve mortis occasio. Ex his fit, ut ad tres simul possit eiusdem beneficii conferendi ius pertinere: videlicet, ad Romanum Pontificem, ad legatum eius, & ad episcopum. Glossa in c. 1. de officio legati, verb. Ampliori, ad finem, in 6. Dubitari potest, cum tres ordinarij licite idem beneficium conferant, ut diximus, Papa, legatus eius, & episcopus, vel ordinarius loci, quantum concessio ab eis facta valebit, si vnum, & idem beneficium diuersis Clericis contulerint? Respondetur, in c. si à sede, de præben. in 6. sic esse constitutum: Si à sede Apostolica, vel legato ipsius, vni, & ab ordinario, alteri eodem die idem beneficium conferatur, nec appareat qua collatio fuerit primo facta, erit potior conditio possidentis: Si vero neuter possiderit, ut, cui Sedes ipsa contulit: vel legatus, propter conferentis ampliolem prerogatiuam, erit alteri præferendus. Hæc ibi.

Sed quid, si Papa vni contulit, & legatus alteri? Respondetur, cum Glossa esse præferendum eum, cui Papa contulit, propter ampliolem conferentis prerogatiuam. Ex quo fit, ut quoties constitit, quisnam eorum primus beneficium contulerit, is debeat anteferri: Et ait Glossa in cap. 1. verb.

Ampliori, de officio legati in 6. Et colligitur, ex prædicto c. A Sede, vbi dicitur: Nec apparent qua collatio fuerit primi facta, erit potior conditio possidentis. Ergo à contrario sensu, vbi prima donatio apparuerit, ea est merito præferenda, ut si constitit per testes hora diei qua facta fuerit, vel in ipsis literis ipsa quoque diei hora exprimitur: Glossa ibidem.

Secundo roget quispiam, An legati Romani Pontificis, qui nati, vel simplices dicuntur, ius habeant beneficia conferendi? Sciendum est, legatos Romani Pontificis, tripliciter esse generis. Glossa in cap. Excommunicatus, verb. Commisam de officio legati. Alii enim dicuntur legati à latere, qui sunt Cardinales, quos ex ipso Cardinalium collegio Papa ad aliquam prouinciam, regnū, rempublicam, ciuitatem, vel principem mittit: ita ut dicti sint legati à latere, quasi à Romani Pontificis latere dimissi & egressi. Alii vocantur legati nati, qui nimirum frequenter sunt Archiepiscopi, & ratione Ecclesiarum, quarum sunt Antistites, in tota prouincia suæ ditioni subiecta, legatione funguntur: Et quia statim sunt archiepiscopi electi, creati & confirmati, præscriptione, vel consuetudine, vel privilegio legationis munus & officium obeunt sibi ratione dignitatis & Ecclesie, cui præsent, coniunctum, ideo legati nati dicuntur, quasi cum ipsi Ecclesie simul nati, ut ex Doctoribus constat in c. 1. de officio legati in 6. Tales sunt in Anglia archiepiscopus Cantuariensis, cap. 1. de officio legati, Eboracensis in alia eiusdem Angliæ prouincia, c. 1. de Appellatio. & in tota Polonia archiepiscopus Gnesnensis: in Francia Remensis, in Corsica Pisanus, testibus Innoc. in c. Volens, de officio legati, & Franco, c. 1. eod. tit. in 6. Olim namque archiepiscopus Pisanus Primas erat totius Corsicæ, eo quod Corsica erat in ditione Pisanorum. Alii dicuntur Legati simplices, siue Nuncii, siue Missi, qui Cardinales non sunt, & Apostolica auctoritate aliquo mittuntur ad negotia gerenda & expedienda.

Legati igitur à latere, habent ius beneficia conferendi in prouincia ipsis subiecta, ratione legationis qua funguntur: quo iure carent ceteri legati, c. dilectus de officio legati, & c. si à sede, de præben. in 6. & c. 1. de officio legati in 6. Nam legati nati beneficia conferunt, non quidem ratione ipsius legationis, sed iure ordinatio, quatenus sunt in certa prouincia archiepiscopi, siue Metropolitanani, siue primates. Legati simplices beneficia non conferunt, nisi speciali Rom. Pontificis concessu, prædicto c. 1. de officio legati in 6. & his aliquando Papa solet eandem potestatem committere, quæ legatis à latere missis communi iure conceditur.

Septimo quaeritur, An legatus à latere possit conferre beneficia iuri patronatus obligata? Hanc quaest. supra diluimus: In præsentibus respondeo cum Abbate, c. 1. de præben. & Ioan. Selua de benefic. p. 2. q. 3. n. 1. & 14. non posse ea conferre beneficia, quæ ad laicum patronum pertinent ex fundatione, ædificatione, vel dotatione Ecclesie: posse tamen quæ ad laicos patronos spectant præscriptione, consuetudine, privilegio, Ant. in cap. Cum dilectus, de iure patronus. Ioan. Selua, de benefic. p. 2. q. 3. n. 14. Potest item conferre beneficia iuri patronatus Ecclesiastico subiecta, quæ patronū habent Ecclesiasticū non laicū, aut quæ habent patronū clericū & laicū, quādo ad Clericū pertinet presentatio, nō tamen quando spectat, ad clericum simul, & laicum, Abb. in c. ult. de iure patr. Domin. in c. 1. de iure patr. in 6. Selua loco citato. aut quādo ad solum laicum attinet. Selua.

Octauo quaeritur, An iure communi conferendi beneficia potestas, episcopis, archiepiscopis, Primaribus, & Patriarchis conueniat? Ioan. Andr. in c. Quamquam de elect. in 6. sentit facultatem beneficia conferendi, non his communi iure committere, quia etiam multi alij iure beneficia conferunt, videlicet Canonicoꝝ collegium, c. Proposuit, de concess. præben. in 6. Abbates item, vel Priores, c. ult. de instit. & Clem. 1. de supplen. neglig. prælato. Sed Ioan. Andr. sententiam merito confutauit Abb. in c. Cum olim de maioribus, & obediens, vbi probat, talibus Ecclesiarum præsulibus, beneficiorum conferendorum potestatem iure communi conuenire: ut colligi potest ex cap. Omnes Basilica, q. 7. & c. Ordinarij, de officio ordinarij, in 6. & c. 2. & cap. Ex parte, & c. Constitutus, de concess.

præben.

præben. Aliis vero inferioribus Episcopis conuenit hoc ius præscriptione, vel consuetudine, vel priuilegio, ut statim dicemus.

Nono quaeritur, An ius conferendi beneficia ad Episcopum sine consensu, & consilio collegii Canonicoꝝ pertineat. An vero ad Episcopum simul, & collegium Canonicoꝝ? quaestio est de beneficiis Ecclesie Cathedralis, siue sint dignitates, siue Canonicatus, siue alia beneficia minora, & simplicia. Item de beneficiis Ecclesie collegiatæ, quæ sunt, vel dignitates, vel Canonicatus, vel minora beneficia: Insuper de beneficiis Parochialibus, & aliis beneficiis minoribus in Ecclesiis alicuius Diocesis constitutis. Hanc quaestionem tractauit Abb. in cap. Cum Ecclesia Vulerana. de elect. num. 8. ubi tres refert sententias, vnam asserentem, ius conferendi beneficia, ad Episcopum cum consilio, & consensu collegii pertinere: alteram, ad Episcopum cum consilio, & non consensu collegii; tertiam vero ad Episcopum simul, & collegium Canonicoꝝ. Et hanc, inquit, habet Glossa, & Federicus, Vincentius, Goffredus, & Ioannes Andreas. Ipse vero Panormitanus ita distinguit. Aut beneficia sunt in Ecclesia Cathedrali dignitates, Canonicatus, vel alia beneficia minora: Aut in Ecclesia collegiatæ, aut Parochiali, aut in alia qualibet Ecclesia: si sint in Ecclesia Cathedrali dignitates, aut Canonicatus, tunc si fuerint ex bonis communibus ipsis Ecclesie fundati, & instituti, horum conferendorum potestas communi iure ad Episcopum simul, & collegium Canonicoꝝ spectat; cum si beneficia ex bonis communibus fundata & erecta: ergo siue conferendi, siue instituendi potestas, an vtrumque, tum ad collegium Canonicoꝝ tum ad Episcopum, pertinet. Omnium enim interest Canonicos, aut dignitate præditos Clericos gratos & acceptos habere: quod item ad omnes pertinet, debet ab omnibus approbari. cap. Ad hos. de officio Archidiaconi. sic cum Abbate, Ioan. Selua de beneficio. pag. 2. q. 22. num. 11. Et 12. Si vero dignitates, aut Canonicatus sint ex bonis certi patroni fundati & instituti: tunc patroni est nominare, & offerre Clericos, Episcopi vero instituere, vel consensu, vel saltem consilio collegii Canonicoꝝ, c. Nouit. de his que sunt à prælatiis, quamuis consuetudine receptum sit, ut Episcopo sine consensu & sine consilio collegii conferat, vel instituat. Ioan. Sel. q. citata. n. 12. Quod si dubitetur, An ex bonis Ecclesie communibus fundati, & erecti sint Canonicatus, vel dignitates? censetur eo ipso, communiter fundati & constituti. c. vlt. 12. q. 1. Innoc. in c. Dilectus. de maior. & obedien. Abbas, & Ioan. Selua, locis supra citatis. Si sint beneficia Ecclesie Cathedralis simplicia & minora: eorum conferendorum ius, ad Episcopum citra Canonicoꝝ consensum & consilium pertinet: quia, ut ait Innoc. in c. Nouit, & c. Quarto, de his que sunt à prælatiis, minora quælibet negotia agit & expedit Episcopus. sine collegio Canonicoꝝ: sicut etiam Rector cuiuslibet Vniuersitatis, sine ipsa Vniuersitate: si beneficia sint dignitates, Canonicatus, siue præbendæ Ecclesie collegiatæ Calderinus, teste Panormitano loco cit. sentit, eorum conferendorum potestatem, iure communi, nisi aliud sit vsu receptum, aut nisi ea beneficia patronum habeant, ad Præpositum, vel Decanum, vel alium quemuis illius Ecclesie Præfectum, & ad ipsos Canonicos pertinere: quia Præbendæ censentur ex bonis illius Ecclesie communibus instituta.

Item quia sicut collegium Canonicoꝝ illius Ecclesie cætera bona administrat, sic etiam beneficia. Hostiensis autem, Ioan. Lignanus, & Federicus, quos citat Panormitanus, & refert. Ioan. Selua, de beneficio. p. 2. q. 22. n. 13. sentiunt nominationem siue præsentationem ad Præfectum, & Canonicos atinere: ad Episcopum vero institutionem. Nec dissentit ipse Panormitanus. Quando beneficia sunt Parochialia: ius ea, vel libere conferendi, vel instituendi præsentatos à Patrono, ad Episcopum communi iure spectat. Et addit idem Auctor: Si Cappella sit in ipsa sacra æde Parochiali fundata, ratione fundi, Rector ipsius Ecclesie vna cum Patrono qui Cappellam dotauit, ius habet

nominandi. Si tamen edificata est extra ipsam ædem sacram, in Parochia tantum, tunc aut ipsa Ecclesia Parochialis, vna cum Patrono aliquid in dorem contulit, & sic Rector ipsius vna cum Patrono nominat, & Episcopus instituit: Si autem nihil contulit, ius nominandi non habet. Quid si de Patrono non constat? Quidam, teste Abbate, sentierunt, ius nominandi ad Parochianos pertinere, sed probabilius est, quod idem ipse Panormitanus, Innoc. & Ioan. Andr. quos ille citat, tradiderunt, iam posse libere Episcopum conferre. Et idem iuris est de Ecclesia Parochiali, quando nullus Patronus apparet.

Decimo quaeritur, An potestas conferendi beneficium, conueniat Episcopo statim, ut est electus & confirmatus, ante consecrationem? Respondeo, consecrationem ad id minime requiri, quia potestas conferendi, est iurisdictionis, sicut & instituendi nominatos à Patrono, aut confirmandi electos à Clericoꝝ collegio. Episcopus autem electus, & confirmatus, ante consecrationem potest ea quæ sunt iurisdictionis, c. Transmissam, de elect. Et eadem ratio est de Episcopo, qui sola Papæ conferentis auctoritate creatur Antistes. Nam ea donatio, qua quis auctoritate Papæ conferentis Episcopo parti accipit, electionis vim habet, & confirmationis, Glossa in c. sicut tuis, de Simo. c. Cum nobis, de elect. Imol. in c. Qualiter, de elect. Fran. in c. Auctoritate, de elect. in 6.

Vndecimo quaeritur, An possit Episcopus iure communi, quæ sunt iurisdictionis exercere, antequam sit Ecclesie possessionem nactus? Respondeo, duas fuisse sententias: aam Innoc. Hostiensis. Ioannes Andreas, & Panorm. in c. Transmissam, de elect. Rota decis. 4. teste Felin. c. Beroldus, de sent. & re iudic. opinantur, communi iure necesse non esse, ut Episcopus sit possessionem adeptus, quia hæc, inquit, non ad substantiam collationis, sed ad solemnem formulam pertinet. Sed Archidiaconus, in c. Cum qui, de præb. in 6. Dinus in reg. 1. de reg. iuris in 6. Ancha. in reg. sine possessione, de reg. iuris in 6. possessionem requirunt. Certe si alius adhuc possessionem obtineat, secunda opinio verior est. Item ubi vsu obtinuit, ut Episcopus vel alius ordinarius nihil administret, nisi fuerit possessionem assecutus, ea necessaria est: secus vero iure antiquo communi, non requiritur: & hanc sententiam dicit esse communem Ioannes Selua, de beneficio. p. 2. q. 15. n. 1. Cæterum literis Apostolicis non expeditis, si cui Papa præfecturam Ecclesie contulit, administrare non potest, nec recipi tanquam prælatus, alioqui qui recipiunt & qui recipitur, poena afficiuntur: Nam Bonifacius VIII. Constitutionem edidit, quæ incipit. Iniuncta nobis. De elect. inter Extraneos communes, ubi sic ait: Sancimus, ut Episcopi & alii prælati superiores, necnon Abbates, Priores, & cæteri monasteriorum regimini exerceant, quocumque nomine censentur, qui apud dictam Sedem promouentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus recipiunt, ad commissas eis Ecclesias, & monasteria, absque dicta Sedis literis eiusmodi eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem continentibus, accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumant: Nullus, eos absque dictarum literarum ostensione recipiant, aut eis parent. Quod si aliquid prædicta Episcopi, vel prælati facere aut præsumserint, irritum sit & inane, nec quicquam de Ecclesiasticis prouentibus percipiant. Hæc ibi.

Duodecimo quaeritur, An Episcopus, vel quilibet alius loci ordinarius cum est extra Dioccesim, vel territorium, possit beneficia conferre? Idem queri potest de Legato à latere extra provinciam sibi mandatam, sed non dum legatione finita. Hanc quaestionem agitat Glossa in c. nouit. de officio & potestate iudicis deleg. & docet, non posse ordinariū extra territorium commorantem, ea expedire, quæ cognitionem causæ requirunt, vel quæ sunt iurisdictionis necessariæ, sed ea tantum, quæ sunt iurisdictionis voluntariæ, vel quæ cognitionem causæ non postulant.

Idem fere Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas, & Panormitanus communiter docent. Nam ex l. 2. ff. de offi. Consulis. Magistratus potest quæ sunt iurisdictionis vo-

luntariæ. & ex l. ult. ff. De offi. Praefecti Urbis, potest ea, quæ sine causæ cognitione expediri queunt. Hinc fit, vt quibus ordinarius, siue legatus à latere extra territorium possit beneficia conferre, & causas alteri delegare, & sacras penitentiarum confessiones audire. Hostien. in Summa tit. De penit. §. remiss. §. Cui confitendum sit, Archidiaconus cap. Placuit, Depensis, distincti. 6. Ancharanus in c. Ea quæ, de reg. iuris in 6. Paul. Eleaz. a. in c. Dudum, de sepul. Nimirum hæc, & similia permulta, sine causæ cognitione iudiciali fiunt; non tamen in quempiam excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam ferre, aut ab ea absolueri potest ordinarius ille, vel legatus: quia, vt dixi, hæc causæ cognitionem deponunt. Hinc etiam fit, vt nequeat, vel confirmare electos, vel instituire, qui à Patronis nominantur ob dictam rationem, vt docet Glossa cap. ult. de elect. in 6. Nam electus à Clericis, confirmari non potest, quin prius vita, mores, & literatura eius examinentur. Similiter nominatus à Patrono, institui iure non potest, nisi prædicta ante explorentur.

Decimotertio queritur, An Collegium Canonicorum Sede vacante, possit beneficia conferre? Respondeo, non posse ea quæ ad solius Episcopi collationem spectant. c. Illa, ne Sede vacante, cap. 1. eod. tit. in 6. posse tamen ea, quorum conferendum ius ad Episcopum & ipsum Collegium communiter pertinent. Hæc enim communio efficit, vt Episcopo vita functo, tota conferendi potestas penes ipsum Collegium existat. cap. 1. Ne Sede vacante, in 6.

Quæres, An collegium Canonicorum Sede vacante, possit, vel electos à Canonicis confirmare, vel nominatos à Patronis instituire? Hanc nos questionem supra suo loco dissolimus, & diximus posse, vt constat ex cap. Cum olim, de Maiorita. §. ob. §. cap. 1. de institut. in 6. §. docet ibi Glossa. Sciendum est, esse vsu receptum: vt Canonicorum collegium, Ecclesia suo pastore destituta, ea beneficia, quorum conferendorum potestas ad solum Episcopum pertinet, commendat viro idoneo ad tempus, dum Sedes ipsa vacat. cap. Cum viros, de offi. iudi. ordinari. §. Panormi. in c. Cum vobis, ad finem, de elect.

Decimoquarto queritur, An generalis Vicarius Episcopi habeat ius conferendi beneficia, quæ ad Episcopi potestatem spectant? Respondeo, minime, vt liquet ex c. ult. de offi. Vicarii, in 6. nisi hoc ius speciali Episcopi concessu obtinuerit. Nihilominus tamen Vicarius habet ius confirmandi electos, c. Dilecto, de præb. & instituendi nominatos à Patronis, vt Glossa tradit communi consensu approbata, ex cap. Ex frequentibus. De institut. §. c. ult. de offi. Vicarii in 6. §. c. Dilecto, de præb. Abb. in c. Ex frequentibus, de institut.

Decimoquinto queritur, An adiutor Episcopo datus habeat ius conferendi beneficia? Respondeo distinguendum esse: Aut hic datur Episcopo ob perpetuam amentiam, & sic potestatem habet conferendi beneficium: atque ita tutor infantis, & curator pupilli perpetuo amentis ius habent nominandi Clericum ad beneficia, in quibus ius patronatus habet pupillus infans, aut perpetuo mente captus. Aut datur adiutor Episcopo ob senium, aliumve corporis morbum, qui vsus mentis non adimit, & hic non habet ius conferendi beneficia. Hæc Ioan. Selua de benef. par. 2. quæst. 4. ex Lapo, Oldrado, Dominico, Imola, quos ipse refert, §. sequitur.

Obiicit, habenti liberam administrationem in rebus alterius, interdicta est alienatio bonorum, c. Is, cui, de elect. in 6. Respondeo, id locum habere in alienatione voluntaria, non necessaria: at beneficia conferre, si Episcopus perpetuo sic mentis impos, necessitatis est non voluntatis: ne Ecclesia diu rectore ac debito ministro destituta, & graui detrimento afficiatur.

Decimosexto queritur, An qui habet possessionem in conferendis beneficiis, ea iure conferat? Respondeo, eum quamdiu est bonæ fidei possessor, licite conferre, cap. Cum olim, de causis possessionis. Pari ratione supra diximus, possessorem bonæ fidei eligere ac nominare, & præsentare, quamuis verus patronus aut elector non sit. Ex quo fit,

vt præferri debeat is, cui bonæ fidei possessor beneficium contulit ei, cui est à vero ordinario concessum. Abbas in c. Consultationibus, de iure patrona. ad finem.

Decimoseptimo queritur, An sequester per iudicem datus ad colligendum fructus beneficii, potestatem habeat beneficia conferendi? Sequester in iure dicitur is, apud quem pecunia, vel res controuersa deponitur, vt finita lite, victori reddatur. l. Sequester, de verbor. signif. l. Si apud quem, §. l. Proprie, §. l. Licet, ff. depositi. Deinde, sequester, est duplex: vnus, voluntarius, qui scilicet à iudice, accedente, vel non accedente litigantium voluntate deligitur: alter, necessarius, qui iudicis auctoritate & officio datur citra litigantium consensum. l. Prædicta licet. Tres igitur opiniones inuenio, quas recitat Ioannes Selua, de benef. par. 2. quæst. 9. quarum vna vniuersè negat, penes sequestrum ius esse beneficia conferendi, siue per collationem, siue per electionem, siue per præsentationem, aut nominationem, quia fructus alieno non suo nomine colligit & percipit, & futuro causæ victori referuare, ac restituere debet, c. Cum Bertoldus, de sent. & re iudica. §. c. 1. §. 2. de sequestrat. possessio. §. fructuum. Clem. 1. eod. tit. secundo, quia sequester vere non possidet. l. Interesse, ff. de acquiren. possess. l. 1. c. de sequestrat. possessionis. Sic Hostien. Antonius & Abbas, in c. Examinata, de iudicio. Altera opinio partim quidam affirmat, partim vero negat: sequester, inquit voluntarius libere beneficia conferit & præsentat, vel eligit Clericum, necessarius non item. Ioannes Selua, tractatus de beneficiis par. 2. quæst. 9. Tertia opinio generatim affirmat, sequestrum beneficia posse conferre: hæc est opinio Innocentii in cap. Examinata, de iudicio, Ioannis Lignani, & Cardi. & Pauli in Clem. 1. de sequestr. poss. quos citat Ioannes Selua; vbi dicit, eam etiam leucos fuisse Felinum, Rochum, & Dominicum, & id probant, quia sequester omnia iura, quæ ad beneficium spectant, obire & exequi potest, Glossa in Clem. 1. de sequestr. poss. §. c. Tamen etiam sequester ius in beneficio non habeat, eius tamen fructus iure colligit. Deinde verus dominus, propter dubium reuentum rem alienare non potest, & tamen interest plurimum Ecclesie, quam primum fieri possit rectorem, aut debitum ministrum habere.

Postremo, sequester habet administrationem etiam in his, quæ spiritalia sunt. Clem. 1. de sequestr. possessionis: At in fructibus beneficii ius conferendi numeratur. Glossa in c. Cum olim, de Maiorita. §. obedientia. Nec impedit, quod rei sequestræ fructus debeant victori causæ restitui: id enim locum habet in fructibus, qui conseruari solent & possunt, cuiusmodi non est beneficia conferre. Sed est animaduertendum, prædictam tertiam sententiam intelligi, quando sequester est Clericus. Nam in laicum ius beneficia conferendi minime cadit.

Decimo octauo queritur, An penes conductorem, sit potestas benef. conferendi? Conductorem accipimus eum, qui ad certum tempus conducit omnes annuos proventus ad Episcopum pertinentes. Respondeo, minime, quia non omnia Episcopi iura conducit, sed redditus annuos: Ita Selua, de beneficiis, p. 2. q. 9.

Decimonono queritur, An in laicum cadat ius benef. conferendi? De hac quæstione Ioan. Selua tracta de benef. p. 2. quæst. 23. Ratio dubitandi est, quia aliquando Reges & Principes hoc iure gaudent, & aliquando etiam contendunt suum esse, certa quædam benef. conferre: ac proinde si Episcopus conferat, aut si forte est à Papa beneficium impetratum, rotum dicunt irritum esse & inane. Respondeo, certi iuris esse, hanc potestatem laicis minime conuenire: quod constat ex multis Decretis 16. quæst. 7. est enim potestas spiritalis: & propterea in laicos iure communi non cadit, c. Causam, de præscript. nec eos illam præscriptione, vel consuetudine, quamuis longissimi temporis, & immemorabili posse comparare, certi iuris est. At vero peculiari Romani Pontif. priuilegio Imperatoribus ac Regibus aliquando conceditur ius conferendi beneficia. Imperator in singulis Alemanie Ecclesiis vnū Cano-

nicum constituit. *Speculator titul. de praben. §. 2. versic. 7. ubi etiam Ioan. Andr. Boerius dicit. §. 2. num. 6. Rex Apuliae poterat olim dare cui voluerat, beneficia, sine Episcopi auctoritate, Glossa in summa 16. quast. 7. Et Urbanus II. Petro hoc nomine primo, Regi Aragoniae privilegium concessit, quod antea quoque Alexander II. & Gregorius VII. Sanctio Regi eius patri dederant, ut omnium Ecclesiarum & urbium, à quibus Mauros Christianae religionis hostes depulerat, & in posterum etiam depelleret & eiceret, decimas, & redditus perciperet: & ipse ac sui successores beneficia quibus vellent, conferre possent: exceptis Ecclesiis, in quibus sunt Episcoporum Sedes. Et idem ius Pontifex tribuit Proceribus Aragoniae, qui Mauros eiecerant, ut deinceps ex toto regno depellerent, sic *Chronica Aragonensis*. Olim Rex Angliae hanc facultatem habuisse legitur, privilegio Romani Pontif. & Rex Vngariae, teste Baldo, in *l. Rescripta, C. de precibus Imperatori offe.* Et in Francia, Rex Galliae in quibusdam Ecclesiis peculiari privilegio confert ea benef. quae vacant, dum illae Ecclesiae Pastore suo, aut Rectore sunt destituta: ad quem ius ea conferendi pertineret: exceptis Parochialibus Ecclesiis. Hoc namque ius habere fertur in tota provincia Sennonensi, excepta Diocesi Antifiodorensi, in qua Decanus, & Collegium Canonicorum cum iure Regio aliud suum ius permutasse perhibentur. Habet item ille Rex hoc ius in vniuersa provincia Remensi; excepta diocesi Cameracensi: in provincia Bituricensi, excepta Lemouicensi, Caturcensi, Ruthemensi, Albicensi, Mimateni: in provincia Turonensi, excepta diocesi Machlouensi, Trocorensi, Venetensi, & aliis Britanniae Ecclesiis: in Episcopatu Burdegalensi solum, non in aliis eiusdem provinciae Ecclesiis. In tota Normanniae provincia. Haec ex *Egidio in Decisionibus, & tractatu Regalium, cap. à nobis*, tradiderunt Duarenus de *sac. Eccle. ministris lib. 5. c. ult. & Rochus, & Gregorius in Synag. vniuers. iuris lib. 17. c. 8. num. 18. Ioan. Selua de benef. p. 2. q. 23. num. 12. & seq.**

Habet autem hoc ius Rex Franciae, siue illae Ecclesiae vacant ob mortem, delictum, aut aliam huiusmodi causam: nisi ante Regalis iuris tempus: ita collatum sit à Summo Pontif. beneficium, ut ius beneficio sit Clerico acquisitum, eo quod fuerit possessionem adeptus. Hadrianus I. cum vniuersa Synodo Romae coacta, Carolo Magno ius concessit, ut Archiepiscopi & Episcopi per singulas provincias ab eo inuestituram acciperent, & ne aliter consecrari possent. *cap. Adrianus, dist. 63. & Leo VIII. cum toto Clero atque Romano populo eandem facultatem Othoni Imperatori dedit. e. in Synodo. eadem distinctione.* Porro sit verum nece hoc quod dicitur de Adriano I. in *cap. Adrianus curato, & de Leone Octauo in c. in Synodo dixi superius, lib. 5. c. Concilium quoque Toletanum 12. aperte decreuit, ut Episcoporum creatio, regii iuris esset. cap. Cum longe, eadem dist.* Leo iridem in quadam epistola Lotharium, & Ludouicum Imperatores rogat, ut Reatinæ Ecclesiae gubernationem cuidam Diacono concedant, *cap. Reatina, ead. dist.* Apud Gregorium Magnum mentio est cuiusdam Monasterii, quod erat in Franciae finibus, & praecipit Pontifex, ne Abbas ei absq; Regali concessu praeficiatur. Fuit postea inter Pontif. Romanos & Imperatores quosdam de Episcoporum, & superiorum Antistitum, & Abbatum electionibus, creationibus, & inuestituris ut vocant, diuina & magna contentio, ut constat ex *Emilio rerum Gallicarum scriptore, qui libro eius historiae quinto sic tradit: Dum bellum sacrum in Asia geritur, in Europa Summus Pontificatus cum Imperio Caesaribusque decertabat: quod vetusta iam consuetudine Augusti seipionem sacrum, annulumque pastoralem Episcopis, ceterisque patribus: eamque sacrarum dignitatum vestituram; iuraque regia appellabant; contendebantque, illa Carolo Magno à Pontifice Maximo Adriano cum Patriatu, & à Leone cum Imperio data penes se esse. Et eodem libro, de Henrico Imperatore loquens ait: Pascuali necesse fuit caput hostis sui corona exornare, ac ius sacrarum vestiturarum pseudo illi permittere. Discessit Caesar Pon-*

tifex habita Synodo Decretum vi factum induxit. Eodem libro: *Vestitura Ecclesiastica, baculique sacri, & annuli dandi, iuri cessit Augustus: & Legatus Romanus in gratiam, consortiumque piorum recepit: & ius alicui dandi ea ratione restituit: ut id privilegium foret, & homini datum ad posterum non valeret, nec exemplo haberetur.* Eodem item libro: *Philippo Primo, ac deinde Crasso regibus, mirum est quantum incrementi res sacra ceperint. In primis abrogatum est ius Caesarum, locupletissima Sacerdotia, quibus videretur, dandi: quae res multum virum illorum maiestati detraxit in animis popularium, causa Imperatorum vitia: indignatio tamen manebat & querela.* Haec ille: De hac contouersia Sigon. libro 10. de regno Italia. Et ego, libro 9. eam totam explicabo, quomodo, & quando ceperit, & quando finita fuerit. Quae de re magna quoque, fuit altercatio inter Philippum Palchrum, Francorum regem, & Bonifacium VIII. cuius meminit idem *Emilius lib. 8. & tandem ius conferendi ea beneficia, quae paulo ante memorauimus, Regi Francorum concessum est: & in Concilio Lugdunensi ab ipso Bonifacio VIII. approbatum cap. Generati. de elect. in 6. ac deinde in Basiliensi confirmatum.*

Vigesimo quaeritur, Quo iure Abbates, & alii Episcopo inferiores ordinarii beneficia conferant? Respondeo, non iure communi & ordinario, quia proprium est hoc Episcoporum: sed consuetudine & praescriptione, vel privilegio, & concessu Papae, aut Episcopi. Nam conferre beneficia, ad potestatem iurisdictionis, non ordinis Episcopalis spectat: unde alii Episcopo inferiores ordinarii vlti & praescriptione sibi possunt acquirere, & Episcopus id potestatis dare potest. Aliquando Collegia Canonorum ius habent conferendi sine Episcoporum consensu, ita vt ad ipsos Canonicos conferendi potestas sorsim pertineat, *cap. ult. de praben. in 6.* Et tunc Collegii statuto discerni potest, ut Beneficia, quorum conferendorum ius habet, vacantia primo anni mense, conferat primus Canonicus: vacantia secundo mense, secundus Canonicus, tertio tertius, & sic de singulis: vel vt beneficia familiarium vacantia ad collegium pertinentia conferant Canonici. Tales consuetudines, & statuta, ait *Glossa in cap. ult. de praben. in 6.* extant in quibusdam Galliae Ecclesiis. Aliquando igitur ius conferendi conuenit collegio soli, vel soli Episcopo. *cap. cum Vulterna Ecclesia, de caus. posses. aliquando singulis Canonicis, aliquando Praelatis aliarum Ecclesiarum, cap. ult. De instit.*

C A P. XXVI.

Aliae quaestiones de iure conferendorum beneficiorum dissoluntur.

PRIMO quaeritur, Quo modo intelligatur, quod habetur in iure: videlicet ad Romanum Pontificem plenam & liberam dispositionem de beneficiis pertinere, eo quod habeat supremam in Ecclesia potestatem? Quidam in hac parte iuris Pontifici Consultos grauiter accusant, quod docuerint Romanum Pontificem in conferendis beneficiis liberam potestatem habere, quod reuera communi consensu receptum est apud eos. Nam *Glossa in cap. Si gratioso, de rescript. num. 6.* testatur, cum beneficia & Praefecturas Ecclesiasticas conferre posse vt vult, & in iis voluntatem eius pro ratione habendam. Et *Glossa in cap. ult. 9. q. 3.* posse Papam, Clerico suum beneficium adimere: sicut, inquit, potest Imperator alicui rem suam auferre, potest item Papa alicui tollere ius nominandi, conferendi, instituenti, quod habet in iis, quae ad beneficia pertinent. Constat profecto ex iure ipso Canonico plenam & liberam conferendi beneficia potestatem penes Romanum Pontificem esse. in *cap. Licet. de prab. in 6.* dicitur: *Licet Ecclesiarum, personarum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio ad Romanum vocatur Pontificem pertinere.* Et in *Clem. 1. ad finem, vt lite pendente: Ad Romanum Pontificem, Ecclesiarum, personarum,*

dignita.